

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

ПАСПОРТ об'єкта культурної спадщини

Курган VII (найменування об'єкта)

Вид	Тип	Категорія пам'ятки
Археологічний	Споруда	Місцевого значення

1. Дата утворення об'єкта:

IV – II тис. до н.е., епоха енеоліту – бронзового віку
--

2. Місцезнаходження об'єкта:

Місто **Комсомольськ**, Комсомольська міська рада, Полтавська область, Шлюзи, урочище, за 4,695 км на північ (азимут 355°) від залізничної платформи «ст. «Вантажна» («Погрузочна»)» та роздоріжжя автотрас Комсомольськ – Дмитрівка і Комсомольськ – Кременчук, за 1,88 км на північний схід (азимут 36°) від залізничного переїзду з гілкою залізниці на Редутський гранітний кар'єр, за 1,152 км на південь – південний схід (азимут 163°) від окраїни с. Дмитрівки, за 7,83 км на північ (азимут 352°) від приміщення виконкому Комсомольської міської ради, за 1,00 км на північний схід (азимут 40°) від залізничної платформи «7-й км» («Шлюзи»).

Географічні координати умовного центру насипу:

№ точки	Координати умовного центру насипу, градуси, мінути, секунди (datum WGS 84)	
	N	E
1	49°04'41.2500"	33°36'56.3508"

Під'їзд з м. Полтави: автотрасою М-22 Олександрія — Полтава, у напрямку на Кременчук, до повороту на с. Дмитрівку, далі – на м. Комсомольськ, за південну околицю с. Дмитрівки до ур. Шлюзи і пішим ходом через залізничний насип.

3. Охоронний № пам'ятки:

Не встановлений.

4. Дати і № документів, відповідно до яких об'єкт узятो на державний облік та визначено категорію пам'ятки:

На державний облік не взято.

5. Наявність охоронних дошок, охоронних знаків, інших інформаційних написів, позначок:

Охоронна дошка не встановлена.

6. Власник:

Земельна ділянка, зайнята комплексом, перебуває у державній власності за межами населених пунктів, у складі земель запасу.
--

7. Користувач:

Комсомольська міська рада: 39800, Полтавська область, м. Комсомольськ вул. Миру, 24, тел: +380 (5348) 21-463, +380 (5348) 31-944. Міський голова: Супрун Сергій Андрійович.

Орендар орних угідь: ФГ Матюха Юрійович Олександрович, адреса: с. Дмитрівка Комсомольської міськради, Полтавська обл., вул. Будівельників, 26, м. тел. +380-067256-58-10.

Знаходиться у межах двохсотметрової охоронної зони магістрального газопроводу «Диканька – Кременчук – Кривий Ріг».

8. Охоронний договір:

Охоронний договір не укладено.

9. Функціональне використання:

Сучасне	Первісне	Інші (протягом часу існування об'єкта)
Орні угіддя, охоронна зона магістрального газопроводу	Насип над похованнями	Не відомі

10. Історичні дані про об'єкт:

Поодинокий розораний курган зведений як поховальна споруда з ґрунту над групою стародавніх поховань.

Насип, разом із сусідніми курганами групи I, обстежений у 2003 р. О.Б. Супруненьком, І.М. Кулатовою і К.М. Мироненком під час розвідок з підготовки археологічної частини «Зводу пам'яток історії та культури» по Полтавській області. Наприкінці 2013 і в 2014 рр. обмірений О.Б. Супруненьком і В.В. Шерстюком у ході підготовки матеріалів до паспортизації об'єкта та виготовлення проекту оренди орних угідь.

У наукових звітах входить до складу «Групи курганів I ур. Похилівка с. біля Дмитрівки» та описаний як невиразне підвищення поряд із «групою курганів I в ур. Шлюзи». Археологічні розкопки не проводилися.

11. Відомості про сучасний стан об'єкта:

Розташування об'єкта і його роль в навколишньому середовищі	Курган споруджений на краю мисоподібного підвищення другої надзаплавної тераси лівого берега р. Псла над пересохлою протокою, заввишки 4,0-4,3 м над рівнем заплави і 1,2 – 1,8 м від дна колишньої стариці, за 0,18 км від курганів групи I.
Ландшафт	Ландшафт місця розташування археологічного об'єкту — рівнинний надзаплавний, свого часу вкритий лучно-степовою рослинністю. На сьогодні вся територія навкруги, крім заглибин пересохлих стариць і боліт, розорана. Зі сходу, на відстані 1,5 км розміщується масив Західних відвалів Горішнеплавнівського і Лавриківського кар'єрів залізистих кварцитів, за 0,25-0,30 км на захід — насипи полотна залізниці і шосе.
Опис об'єкта	Насип кургану займає підвищений край невеликого мисоподібного утворення над пересохлою старицею за 0,18 км на північний схід від групи курганів I у складі 4-х насипів, висотою 0,4-3,0 м — пам'ятки археології місцевого значення (охор. № 4665—Пл). Увесь його масив розорюється. Має правильну округлу в плані та розтягнуту оранкою «сегментоподібну» у перетині форму. Висота — 0,6 м, діаметр 26 x 28 м. На поверхні виявлені дрібні уламки ліпної кераміки епох енеоліту та бронзового віку (катакомбна і зрубна культури), що й послужило підставою для датування споруди.

Перебудови, втрати й історичні нашарування	Курган зазнав руйнувань внаслідок тривалого розорювання (впродовж останніх 50 років), що спричинило до втрати не менше 0,3-0,4 м його висоти і певне збільшення у діаметрі. З будівництвом м. Комсомольська та залізниці до нього, автотраси на поч. 1970-х рр., насип опинилися зліва (на північний схід) від цих транспортних магістралей. У 1960-х рр. з північного заходу від кургану (за 0,15 км) прокладений магістральний газопровід «Диканька – Кременчук – Кривий Ріг».
Наявність творів мистецтва	Твори мистецтва на території кургану (нерухомі), або ті, що надають його зображення, відсутні.
Опис території об'єкта	Курган займає підвищення тераси лівого берега Псла, є однією з помітних за висотою ділянок надзаплави. Територія з насипом розорюється, прилегла із західного боку — задернована.
Загальна оцінка технічного стану об'єкта, дата, № акта технічного стану	Загальний стан пам'ятки, що розорюється, залишається близьким до задовільного. Акт обстеження технічного стану № 35 від 8 липня 2014 р. додається.
Наявність інженерних мереж та інженерного обладнання	Інженерні мережі на території кургану відсутні. Насип знаходяться у межах 200-метрової охоронної зони магістрального газопроводу. Територія кургану і групи прилягає до меж охоронної зони лінії електромереж ЛЕП 154 кВт ВЛТ «Полтавський ГЗК».
Дата і № довідки про майнову цінність об'єкта, найменування організації, яка провела оцінку, вартість в гривнях	Майнова цінність не визначена.

12. Перелік складових (для комплексу (ансамблю), визначного місця):

--

13. Територія об'єкта:

Площа	Площа, яку займає курган, становить 0,049 га.
Опис меж території об'єкта	Насип обмежуються полями в радіусі 12-13 м від умовного центру — найвищої точки (сучасної вершини). Сусідній землекористувач: Цех енергопостачання ВЛТ «Полтавський ГЗК»: 39802, м. Комсомольськ, Полтавська обл., вул. Будівельників, 16, тел. (053-48) 7-43-09, факс 2-16-70.

14. Оцінка антропологічної, археологічної, естетичної, етнографічної, історичної, мистецької, наукової чи художньої цінності об'єкта:

Якості об'єкта, завдяки яким він набуває культурної цінності як пам'ятка	Курган має наукове значення як насип над похованнями племен доби енеоліту – бронзового віку. Для предмету охорони важливим є збереження насипу від інтенсивного розорювання, не допущення руйнувань під час прокладання комунікацій.
---	---

15. Зони охорони пам'ятки:

Організація-розробник науково-проектної документації	Охоронна зона споруди не визначена.
---	-------------------------------------

Дата розроблення науково-проектної документації	
Дата і номер документа про затвердження науково-проектної документації	
Короткий опис меж зон охорони із зазначенням площі кожної зони	Межі охоронної зони не встановлені. Рекомендована охоронна зона охоплює територію зі смугою навкруги піл кургану в 20 м, де не повинна проводитися глибока оранка.

16. Наявність науково-дослідної та науково-проектної документації на об'єкт:

Найменування документації	Рік розроблення	Автор (організація)	Місце зберігання, інв. №
Науковий звіт	2003	Супруненко О.Б., Кулатова І.М., Мироненко К.М.	Науковий архів Інституту археології НАН України (ІА НАНУ), фонд експ., 2005 р.; Науковий архів Центру охорони та досліджень пам'яток археології УК ПОДА (ЦОДПА), фонд експ., справа 355.
Науковий звіт	2008	Супруненко О.Б., Шерстюк В.В.	ІА НАНУ, фонд експ., 2008 р.; НА ЦОДПА, фонд експ., спр. 540.

17. Дослідницькі й реставраційні роботи на об'єкті:

Найменування робіт	Рік проведення	Замовник	Автор, проектна організація	Підрядна організація
Археологічні розвідки	2003	Управління культури Полтавської ОДА, м. Полтава, вул. Жовтнева, 45	О.Б. Супруненко, І.М. Кулатова, К.М. Мироненко	Центр охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської ОДА, м. Полтава, вул. Комсомольська, 37
Археологічні розвідки	2008	Управління культури Полтавської ОДА, м. Полтава, вул. Жовтнева, 45	О.Б. Супруненко, В.В. Шерстюк	Центр охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської ОДА, м. Полтава, вул. Комсомольська, 37
Обміри, фотозйомка	2014	Комсомольський історико-краєзнавчий музей, Полтавська обл., м. Комсомольськ, вул. Комсомонів, 4	О.Б. Супруненко, В.В. Шерстюк, В.В. Лямкін	Державне підприємство «Науково-дослідний центр «Охоронна археологічна служба України» Інституту археології НАН України, м. Київ, просп. Героїв Сталінграда, 12

18. Основні джерела відомостей про об'єкт:

Археологічні матеріали	Знахідки з обстежень насипу кургану до музейно-фондових колекцій не бралися.
Іконографічні матеріали	Іконографічні матеріали відсутні.

Архівні матеріали	1. Супруненко О.Б., Кулатова І.М., Мироненко К.М. Звіт про археологічні розвідки в окрузі м. Комсомольськ з підготовки археологічної частини „Зводу пам’яток історії та культури” в 2002-2003 рр. // НА ЦОДПА. — Ф.е. — Спр. 355. — Арк. 5-6. — Рис. 2: 2; 16. 2. Супруненко О.Б., Шерстюк В.В. Звіт про археологічні обстеження на території Комсомольської міської ради Полтавської області в 2008 р. (з підготовки «Зводу пам’яток історії та культури») // НА ЦОДПА. — Ф.е. — Спр. 540. — Арк. 42-43. — Рис. 4: 21; 13:57; 26.
Бібліографічні матеріали	3. Супруненко О.Б., Кулатова І.М., Мироненко К.М. Археологічні пам’ятки околиць Комсомольська // Археологічний літопис Лівобережної України. — Полтава, 2004. — № 1-2. — С. 12, 39. — Рис. 1: 2; 9. 4. Супруненко О.Б., Кулатова І.М., Мироненко К.М., Артем’єв А.В., Маєвська С.В. Старожитності околиць Комсомольська. — К.-Полтава: Археологія, 2005. — Частина I. — С. 12, 39. — Рис. 1:2; 9. 5. Супруненко О.Б. Курганна група I [ур. Шлюзи] // Звід пам’яток історії та культури України. Полтавська область: Комсомольська міська рада / Упорядн., наук. ред. Супруненко О.Б. — К.-Полтава: Полтав. літератор, 2008. — С. 83. — № 57.

19. До паспорта додаються графічні матеріали та фотофіксація:

Найменування	Кількість	Дата виконання	Виконавець
<i>Графічні матеріали</i>			
Картосхема місцезнаходження кургану VII в ур. Шлюзи поблизу м. Комсомольська (№ 135) й ін. пам’яток археології на території Комсомольської міської і Дмитрівської сільської рад (основа: <i>Звід пам’яток історії та культури України. Полтавська обл.: Комсомольська міська рада. — К.-Полтава: Полт. літератор, 2008. — С. 14).</i>	1	2008	Менчинська Т.В., Тимошук А.І.
Комсомольськ, м., Шлюзи, ур., курган VII. План-схема розташування (основа: <i>Атлас Днепродзержин. и Днепров. водохранилищ. М 1:50 000. — К.: Киев. воен.-топ. ф-ка, 2004).</i>	1	2014	Коверко А.В.
Детальна карта місцезнаходження кургану VII в ур. Шлюзи, в околицях м. Комсомольська (№ 135) (основа: <i>Звід пам’яток історії та культури України. Полтавська область: Комсомольська міська рада. — К.-Полтава: Полтав. літератор, 2008. — С. 69).</i>	1	2008, 2014	Менчинська Т.В., Супруненко О.Б.
Комсомольськ, м., Шлюзи, ур., курган VII. Генеральний план, з позначенням курганів групи I в ур. Шлюзи. (основа: <i>Карта М 1: 2000).</i>	1	2014	Чугуй В.В., Супруненко О.Б., Коверко А.В.
<i>Фотофіксація</i>			
Комсомольськ, м., Шлюзи, ур. Курган VII і група курганів I на космічному фото-знімку (прогр. «Google Earth 5.2.1.1588»).	1	2014	Шерстюк В.В., Коверко А.В.
Комсомольськ, м., Шлюзи, ур. Курган VII. Вигляд з південного заходу.	1	2014	Лямкін В.В.

Паспорт склали:

Посада та назва організації	Спеціальність, кваліфікаційний рівень	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата складання
Заступник директора ДП НДЦ «Охоронна археологічна служба України» Інституту археології НАН України по Полтавській обл., заслужений працівник культури України	кандидат історичних наук, старший науковий співробітник	О.Б. Супруненко		06.10.2014
Завідуючий відділом Центру охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської облдержадміністрації	магістр	В.В. Шерстюк		06.10.2014

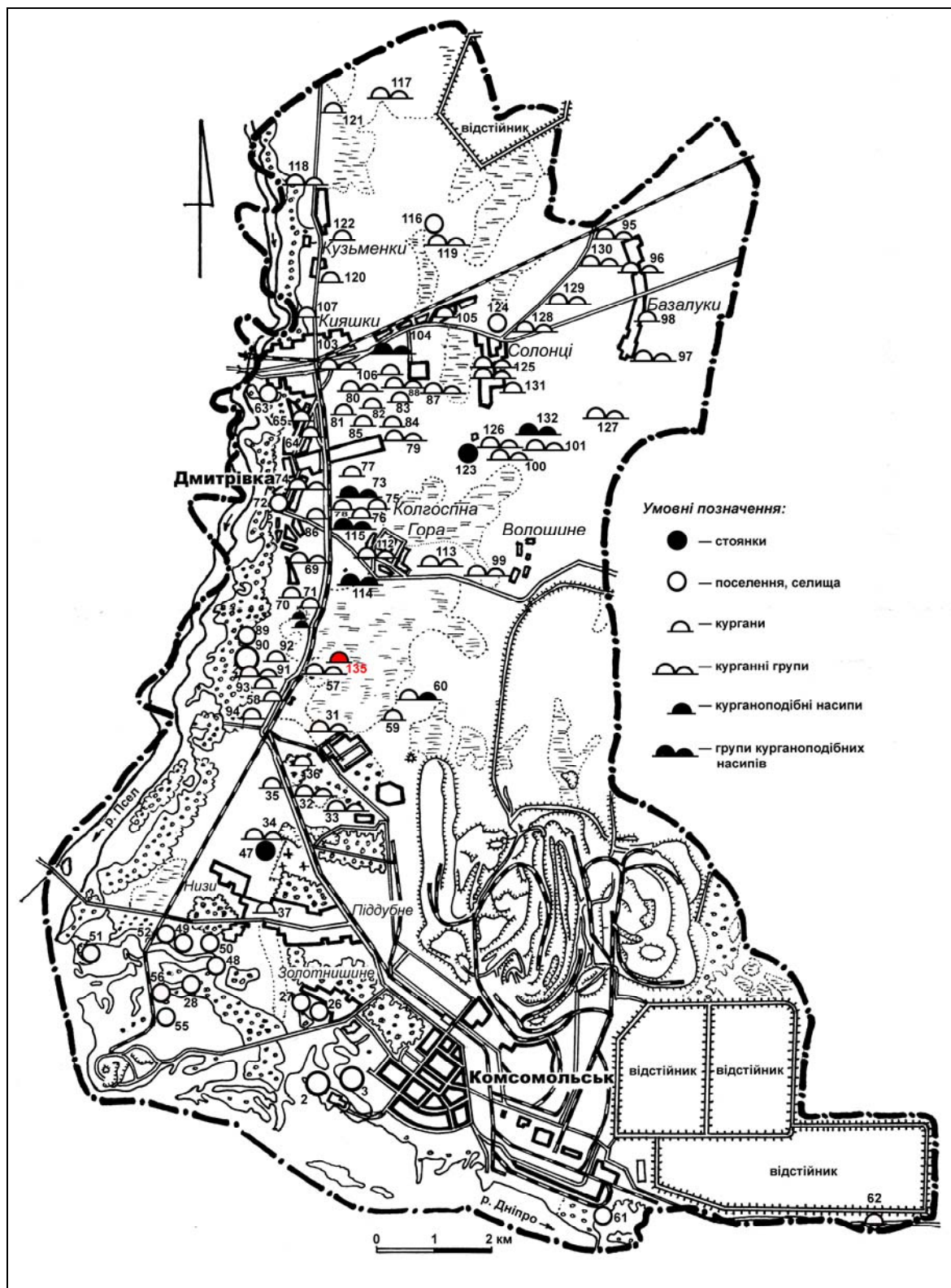
Керівник органу охорони культурної спадщини —
Начальник управління культури Полтавської облдержадміністрації

Г.І. Фасій

(ініціали, прізвище, підпис, печатка)

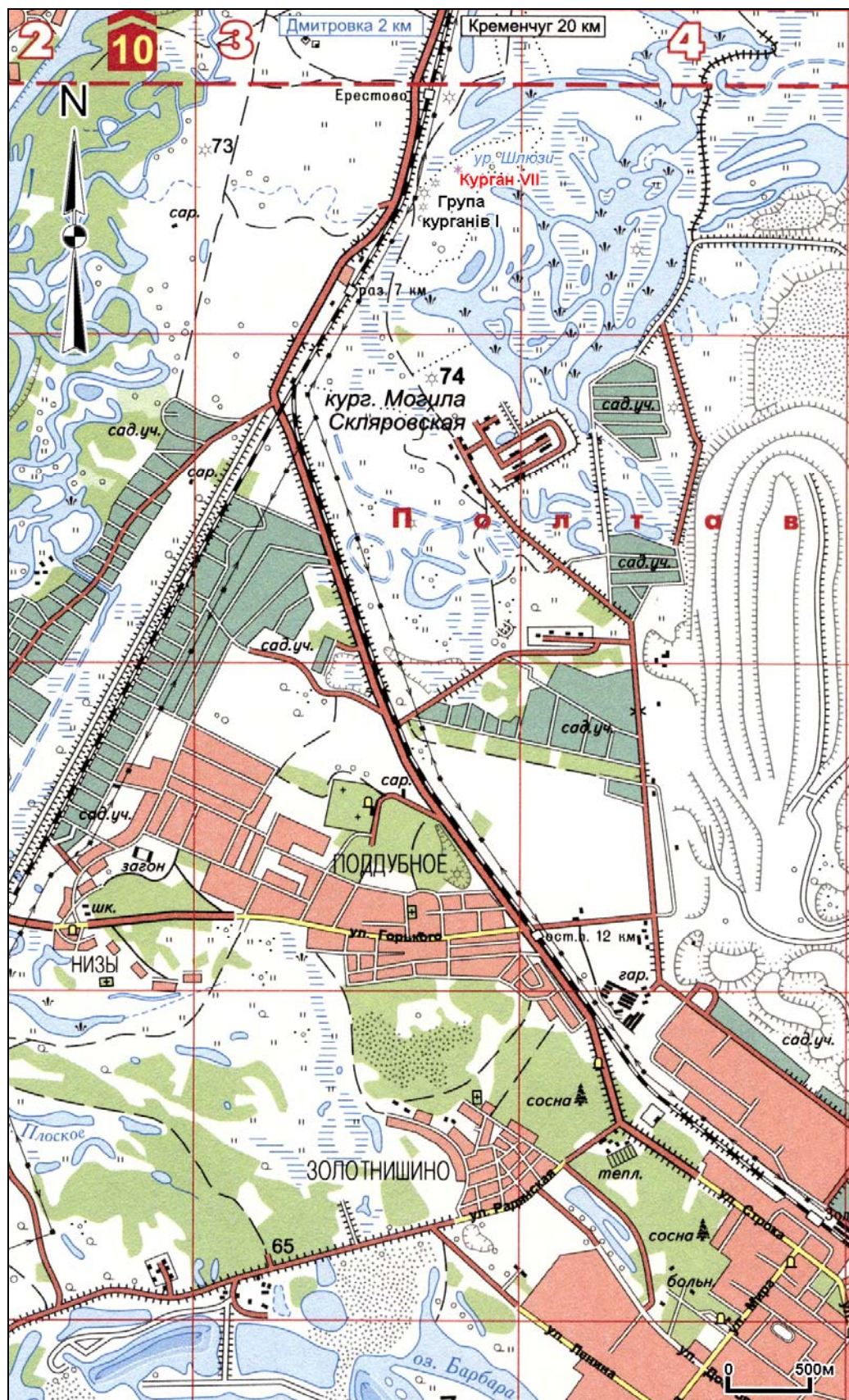
Ілюстрації

1. Картосхема місцезнаходження кургану VII в ур. Шлюзи поблизу м. Комсомольська (№ 135) й ін. пам'яток археології на території Комсомольської міської і Дмитрівської сільської рад (основа: Звід пам'яток історії та культури України. Полтавська обл.: Комсомольська міська рада. — К.-Полтава: Полтав. літератор, 2008. — С. 14).

Підг. Менчинська Т.В., Тимошук А.І., 2008.

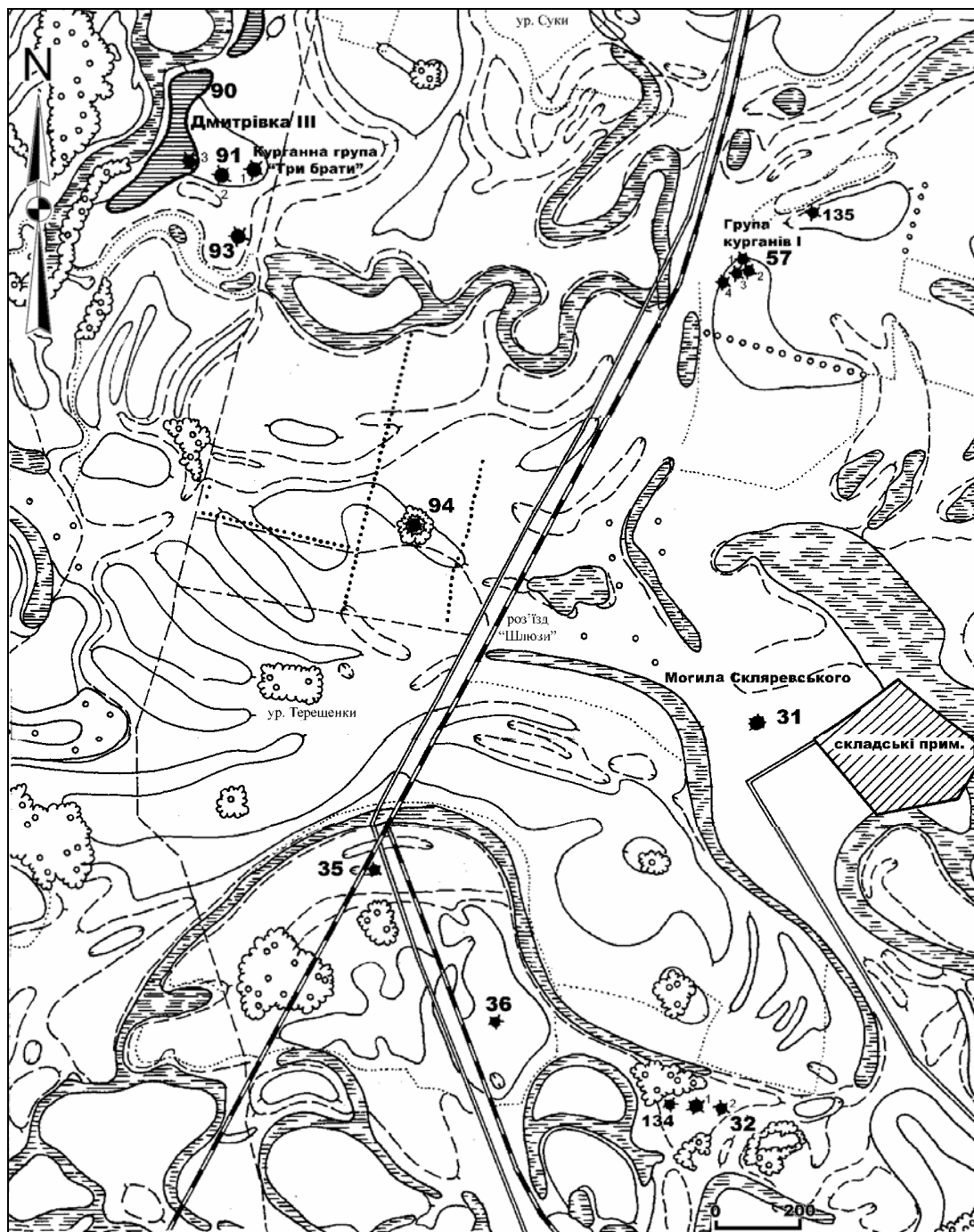

2. Комсомольськ, м., Шлюзи, ур., курган VII. План-схема розташування
(основа: Атлас Днепродзержинского и Днепровского водохранилищ. М 1:50 000. — К.:
Киев. воен.-топограф. фабрика, 2004).

Підг. Коверко А.В., 2014.

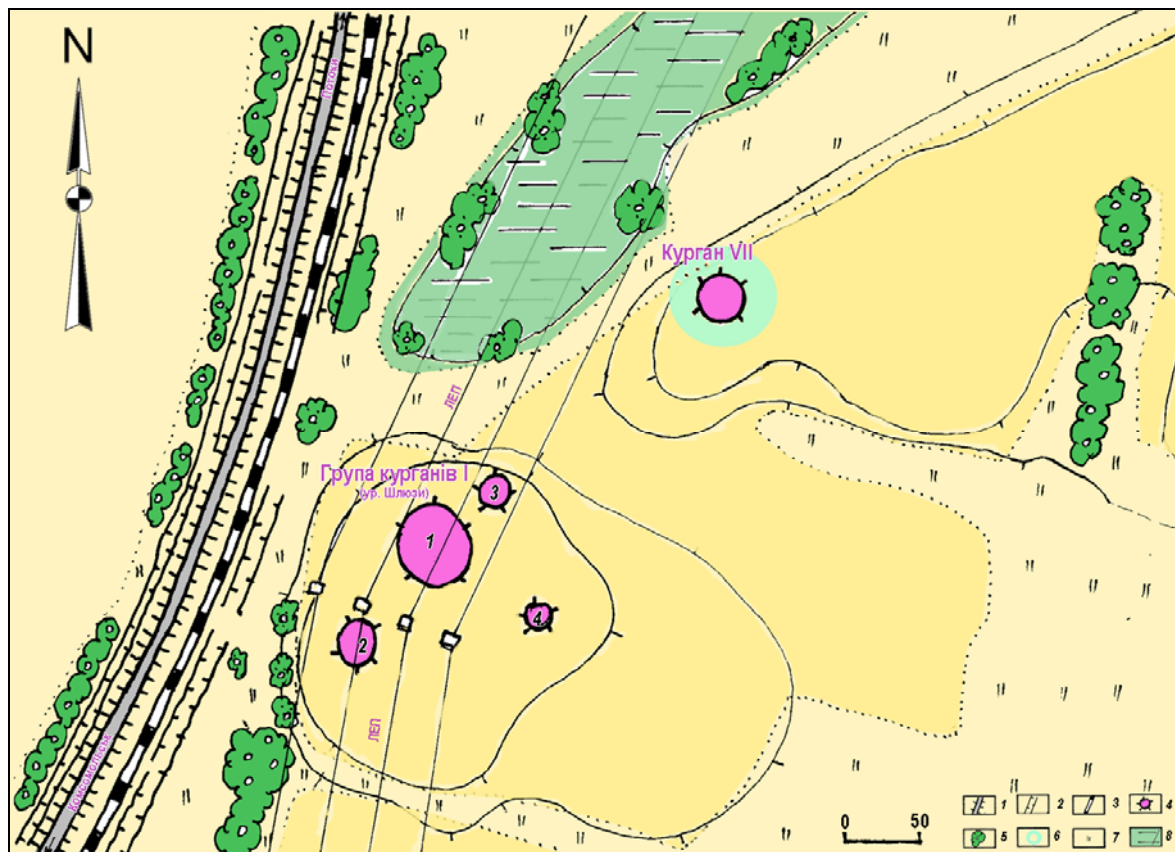

3. Детальна карта місцезнаходження кургану VII в ур. Шлюзи в околицях м. Комсомольська (№ 135) (основа: Звід пам'яток історії та культури України. Полтавська область: Комсомольська міська рада. — К.-Полтава: Полтав. літератор, 2008. — С. 69).

Підг. Менчинська Т.В., Супруненко О.Б., 2014.

4. Комсомольськ, м., Шлюзи, ур., курган VII. Генеральний план, з позначенням курганів групи I в ур. Шлюзи (основа: Карта М 1: 2000).

Умовні позначення: 1 – шосе; 2 – кювети і рови; 3 – залізниця; 4 – кургани; 5 – лісосмуги та кущі; 6 – розроблювана охоронна зона; 7 – луки; 8 – заболочена ділянка.

Підг. Чугуй В.В., Супруненко О.Б., Коверко А.В., 2014.

5. Комсомольськ, м., Шлюзи, ур. Курган VII і група курганів I на космічному фотознімку (програма «Google Earth 5.2.1.1588»).

Підг. Шерстюк В.В., Коверко А.В., 2014.

6. Комсомольськ, м., Шлюзи, ур. Курган VII. Вигляд з південного заходу.

Фото Лямкіна В.В., 2014.

